

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 77/07-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Petra Brňáka a Lajosa Mészárosa o sťažnosti PaedDr. M. Č., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 355/96 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo PaedDr. M. Č. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 355/96 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 355/96 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. PaedDr. M. Č. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. PaedDr. M. Č. p r i z n á v a úhradu trov konania v sume 7 492 Sk (slovom sedemtisícštyristodevät'desiatdva slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý zaplatiť na účet advokáta JUDr. J. B., vedený v S., a. s., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. apríla 2007 doručená s'ťažnosť PaedDr. M. Č. (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 355/96.

Z obsahu s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľ návrhom z 8. augusta 1996 spolu so svojou vtedajšou manželkou podal okresnému súdu návrh na zaplatenie úhrady za užívanie nehnuteľnosti za obdobie od 1. októbra 1994 do 31. júla 1996. Podaním z 27. januára 1998 svoj návrh rozšírili aj o zaplatenie úhrady za obdobie od 31. júla 1996 do 31. decembra 1997. Okresný súd rozšírenie návrhu pripustil uznesením z 15. februára 2002, do dňa podania s'ťažnosti ústavnému súdu však vo veci meritórne nerozhodol.

Okresný súd v odpovedi sp. zn. Spr. 2019/2007 z 2. marca 2007 na sťažnosť sťažovateľa ohľadom prietahov v konaní uviedol, že sťažnosť kvalifikuje ako dôvodnú a vec bude osobitne sledovať.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v jeho veci takto rozhodol:

„1. Základné právo M. Č. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III., v konaní vedenom pod spis. zn. 10 C 355/96 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Bratislava III. sa prikazuje vo veci 10 C 355/96 konať bez zbytočných prietahov.

3. M. Č. sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 250.000,- Sk (slovom dvestopäťdesiat tisíc slovenských korún), za porušenie základného práva prerokovať vec bez zbytočných prietahov ktoré je Okresný súd Bratislava III. povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Okresnému súdu Bratislava III. sa ukladá, aby uhradil trovy právneho zastúpenia M. Č., právneho zástupcovi, JUDr. J. B., advokátovi, na účet vedený v Slovenskej sporiteľni, a. s. č. účtu 0011581322 NK: 0900, VS: 421989.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 77/07-11 z 24. mája 2007 ju prijal na ďalšie konanie. Na výzvu ústavného súdu právny zástupca sťažovateľa aj podpredsedníčka okresného súdu oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania.

Podpredsedníčka okresného súdu predložila ústavnému súdu ako súčasť vyjadrenia stanovisko zákonnej sudkyne z 26. februára 2007, ako aj stanovisko z 19. septembra 2007, v ktorom sa uvádza:

„V celom rozsahu sa pridrižiam písomného vyjadrenia zo dňa 26. 02. 2007 na čl. 50 spisu. Termín pojednávania stanovený na deň 13. 03. 2007 bol odročený a následne dňa 30. 03. 2007 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní odporkyne proti uzneseniu na čl. 46, pričom doposiaľ o odvolaní rozhodnuté nebolo.

Podotýkam, že napriek opakovaným úpravám o pripojení súvisiacich spisov, tieto neboli pripojené, pričom v spise 7C 174/91 sa nachádza znalecký posudok, týkajúci sa aj predmetnej veci, na ktorý sa odvolávajú navrhovatelia v návrhu pokiaľ ide o výšku uplatnenej pohľadávky a v tomto smere poukazujem aj na výpoveď navrhovateľky v 2. rade na čl. 10.

Od roku 1993 nepretržite pracujem v preťaženom oddelení, do ktorého boli sústavne prerozdeľované spisy z iných oddelení.“

V stanovisku podpredsedníčky okresného súdu sa tiež uvádza:

„Následne bol vo veci vytýčený termín pojednávania na deň 13. 03. 2007, ktoré pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že spis bude predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní odporkyne proti uzneseniu zo dňa 02. 02. 2007, ktorým súd návrh na prerušenie konania zamieta. Predmetný spis bol vrátený z Krajského súdu v Bratislave bez meritórneho rozhodnutia.“

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 355/96 ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania:

Dňa 8. augusta 1996 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľa a jeho vtedajšej manželky na zaplatenie úhrady za užívanie nehnuteľností. Okresný súd nariadil

pojednávane vo veci na 27. január 1998 a zároveň uložil povinnosť pripojiť k spisu s vecou súvisiace spisy sp. zn. 10 C 31/89, 6 C 66/90 a 7 C 174/91.

Pojednávanie bolo 27. januára 1998 odročené na neurčito za účelom doručenia písomného rozšírenia návrhu, ktorý navrhovatelia doručili okresnému súdu 28. januára 1998. Dňa 22. októbra 1999 a opätovne 24. októbra 2000 a 21. marca 2001 dala konajúca sudkyňa pokyn na pripojenie spisov, z ktorých boli do spisu založené kópie rozhodnutí a znalecký posudok.

Okresný súd uznesením č. k. 10 C 355/96-27 z 15. februára 2002 rozhodol o rozšírení návrhu a nariadil pojednávanie vo veci na 12. marec 2002.

Okresný súd z dôvodu, že odporkyňa podala návrh na prerušenie konania, odročil pojednávanie 12. marca 2002 na neurčito za účelom vyžiadania stanoviska navrhovateľov (predložené 14. marca 2002).

Okresný súd vyzval 18. marca 2002 odporkyňu predložiť návrh vo veci, pre ktorú žiada prerušenie konania (návrh predložený 26. marca 2002).

V ďalšom období dala konajúca sudkyňa 28. júna 2002, 1. júla 2002 a 9. júla 2002 pokyn overiť súvisiace konanie, pripojiť súvisiace spisy a preveriť konania v archíve okresného súdu. Spis v predmetnej veci bol v období od 22. apríla 2004 do 13. septembra 2005 zapožičaný inému konaniu.

Okresný súd uznesením č. k. 10 C 355/96-46 z 2. februára 2007 rozhodol, že návrh odporkyne na prerušenie konania zamietla. Odporkyňa sa proti tomuto rozhodnutiu odvolala.

Okresný súd nariadil pojednávanie na 13. marec 2007 a následne ho odročil na neurčito z dôvodu predloženia veci Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní odporkyne. Ako vyplýva z vyjadrenia podpredsedníčky okresného súdu spis mu bol krajským súdom vrátený bez meritórneho rozhodnutia.

II.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (II. ÚS 61/98), pričom tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (I. ÚS 70/98, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 221/04) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania vedeného okresným súdom je návrh na zaplatenie úhrady za užívanie nehnuteľností. Ústavný súd už opakovane vyslovil, že návrhy tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a preto ich z právneho hľadiska nemožno považovať za zložité a podľa názoru ústavného súdu nie je namietané konanie zložité ani po skutkovej stránke.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľa ako účastníka konania a dospel k záveru, že sťažovateľ k prietahom v konaní nijakým spôsobom

neprispeľ. Od začiatku konania vedeného všeobecným súdom je sťažovateľ zastúpený právnym zástupcom, ktorý sa zúčastnil nariadených pojednávaní, reagoval na výzvy okresného súdu, v mene navrhovateľov žiadal o nariadenie termínu pojednávania a podanou sťažnosťou predsedovi okresného súdu sa domáhal odstránenia prietahov v konaní.

3. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietahom v označenom súdnom konaní, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd zistil, že konanie vedené okresným súdom trvá už viac ako 11 rokov a je poznamenané zbytočnými prietahmi ako celok. Obdobia úplnej nečinnosti bez existencie zákonnej prekážky spolu s prietahmi medzi jednotlivými úkonmi celkovo predstavujú obdobie viac ako 10 rokov.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania a uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 355/96 porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, práva ktorej boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 355/96 v ďalšom období konal bez zbytočných prietahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadostučinenie v sume 250 000 Sk z dôvodu právnej neistoty zapríčinenej postupom okresného súdu. Pri rozhodovaní o jeho priznaní ústavný súd zohľadnil doterajšiu dĺžku konania, obdobie poznačené zbytočnými prietahmi, zohľadnil aj skutočnosť, že sťažovateľ k doterajšej dĺžke konania nijakým spôsobom neprispel, a najmä prihliadol na to, čo bolo v „hre“ pre sťažovateľa (uplatnenie nájomného v sume 16 151 Sk), a tak dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadostučinenia v sume 50 000 Sk primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.

Pri určení výšky finančného zadostučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadostučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. J. B. v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľovi boli priznané trovy v sume 7 492 Sk (slovom sedemtisíc štyristodevät'desiatdva slovenských korún) spolu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2007 po 2 970 Sk a k tomu dvakrát režijný paušál po 178 Sk vrátane dane z pridanej hodnoty podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. októbra 2007